

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE CHEŁMNIE NA LATA 2020-2030

Gmina Miasto Chełmno,
ul. Dworcowa 1,
86-200 Chełmno

Spis treści

Wstęp	3
1. Metodologia tworzenia Strategii	5
2. Uwarunkowania prawne funkcjonowania pomocy społecznej w Polsce	6
3. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej	8
3.1 Ogólna charakterystyka Gminy Miasto Chełmno	8
3.2 Sytuacja demograficzna	8
3.3 Rynek pracy	10
3.4 Pomoc społeczna	13
3.5 Rodzina i instytucjonalna piecza zastępcza	19
3.6 Przemoc w rodzinie	23
3.7 Niepełnosprawność	24
3.8 Oświata	27
3.9 Ochrona zdrowia	30
3.10 Przestępczość	30
3.11 Uzależnienia	32
3.12 Seniorzy.....	33
3.13 Infrastruktura społeczna	35
3.14 Aktywność społeczna	35
3.15 Zamieszkiwanie na terenach rodzinnych ogrodów działkowych.....	39
4. Analiza SWOT	44
5. Kierunki rozwoju, planowanie przedsięwzięcia, wskaźniki, harmonogram, finansowanie	47
6. System wdrażania strategii, jej monitoring i ewaluacja.....	49

Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust 1 ustawy o pomocy społecznej na gminie spoczywa obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, która stanowić będzie odrębny dokument, uchwalony przez Radę Miasta Chełmna.

Polityka rozwiązywania problemów społecznych wytycza kierunki rozwoju i wskazuje propozycje przedsięwzięć społecznych, które mają na celu szeroko pojętą aktywizację mieszkańców. Dokument stanowi podstawę do kolejnych działań prorozwojowych na terenie miasta Chełmna oraz zwraca uwagę na obszary najbardziej problemowe jakimi są: ubóstwo, bezrobocie, brak publicznych mechanizmów opieki dla dzieci do 3 roku życia, niska aktywność ekonomiczna mieszkańców, starzejące się społeczeństwo, mało rozwinięte formy opieki osób starszych, bezdomność. W odpowiedzi na zdiagnozowane kwestie będą podejmowane kierunkowe działania niezbędne do ograniczenia i zniwelowania wskazanych obszarów problemowych, tak aby dążyć do realizacji zamierzonych celów. Rozwiązywanie problemów społecznych w środowisku lokalnym powinno obejmować obszary: pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, bezdomnym, profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, edukacji, bezpieczeństwa, samoorganizacji społeczności lokalnej. Zadania gminy z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Chełmna realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jako jednostka organizacyjna pomocy społecznej wykonuje nie tylko zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ale także z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto, wypełnia zadania w zakresie wypłaty dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Jest realizatorem Karty Dużej Rodziny, Programu „Czyste Powietrze”, Programu „Dobry Start”.

Strategia to wieloletni dokument programowy, który stanowi długofalowy plan działania określający główne cele i kierunki rozwoju, które służą rozwiązywaniu kluczowych kwestii społecznych. Ma ona charakter kompleksowy i stanowi projekt przyszłego funkcjonowania obszaru polityki społecznej w gminie. Strategia umożliwia również koordynację realizowanych działań, ich monitorowanie oraz ocenę rezultatów dotychczas podejmowanych przedsięwzięć wraz z planowaniem dalszego rozwoju.

Opracowanie diagnozy problemów społecznych występujących na terenie Miasta Chełmno została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Chełmnie, które zostały uzyskane w toku jego bieżącej działalności, a także dane uzyskane z Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie, Urzędu Miasta Chełmno, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej na terenie Miasta Chełmno, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz innych instytucji posiadających niezbędne dane do opracowania strategii.

1. Metodologia tworzenia Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Chełmno na lata 2020-2030 z perspektywą 2050 roku, została przygotowana przez zespół składający się z przedstawicieli instytucji, organizacji pozarządowych wskazany przez Burmistrza Miasta Chełmna, ze szczególnym udziałem współpracowniczek i współpracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie.

Prace nad Strategią odbywały się wg harmonogramu, który stanowił załącznik do Uchwały Nr XXIX/204/2020 Rady Miasta Chełmna z dnia 16 grudnia 2020r., w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2030 z perspektywą do 2050 roku”. Harmonogram wyznaczył ramy czasowe dla przygotowania poszczególnych elementów dokumentu.

Harmonogram prac nad sporządzeniem projektu Strategii:

Lp.	ZADANIE	Termin realizacji
1.	Przyjęcie trybu i harmonogramu prac nad przygotowaniem projektu Strategii	Grudzień 2020
2.	Opracowanie: - diagnozy sytuacji społecznej w gminie w perspektywie społeczno – demograficznej, ekonomicznej i społecznej, - celów strategicznych i operacyjnych do projektu strategii, - analiza SWOT	I kwartał 2021
3.	Przygotowanie ankiet skierowanych do instytucji, Konsultacje społeczne w formie ankiet dla mieszkańców	II kwartał 2021
4.	Zdefiniowanie kluczowych problemów, Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	II kwartał 2021
5.	Opracowanie SRPS	III kwartał 2021
6.	Przygotowanie wzoru ogłoszenia informującego o wyłożeniu dokumentu do wglądu	IV kwartał 2021
7.	Podjęcie uchwały przez Radę Miasta Chełmna w sprawie przyjęcia Strategii	IV kwartał 2021

2. Uwarunkowania prawne funkcjonowania pomocy społecznej w Polsce

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Chełmna na lata 2020-2030 oraz jej wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą między innymi:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2021r., poz. 1372 z późn.zm),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2021r., poz. 803),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2021r., poz. 159 z późn.zm),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U z 2021r., poz. 1285),
- ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U z 2011r., Nr 81, poz. 440),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2021r., poz. 1249),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U z 2021r., poz. 11),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2021r., poz. 1119),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U z 2021r., poz. 1237),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U z 2021r., poz. 952),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U z 2021r., poz. 1162),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U z 2021r., poz. 877 z późn.zm),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U z 2019r., poz. 2407 z późn.zm),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U z 2020r., poz. 176),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U z 2020r., poz. 685),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U z 2021r., poz. 573),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U z 2021r., poz. 1243),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U z 2020r., poz. 2400),

- ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U z 2019r., poz. 1282),
- ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U z 2013 r., poz. 885 ze zm.).

3. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej.

3.1 Ogólna charakterystyka Gminy Miasto Chełmno

Miasto Chełmno położone jest w powiecie chełmińskim, w centralnej części województwa kujawsko-pomorskiego. Zajmuje ono powierzchnię ponad 13 km². Miasto posiada dobrą lokalizację pod względem komunikacyjnym – w niedalekiej odległości przebiega trasa europejska E261, stanowiąca fragment drogi krajowej nr 5 (aktualnie realizowany jest program przebudowy drogi z podniesieniem standardu do drogi szybkiego ruchu – S5). Ponadto przez powiat chełmiński przebiega autostrada A1, leżąca w ciągu międzynarodowej trasy E75. Miasto położone jest bezpośrednio przy drodze krajowej nr 91, dającej dogodne połączenie z ww. drogami znajdującymi się w transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T.

Znaczny udział powierzchni Miasta stanowią użytki rolne (46,9%) oraz tereny zabudowane i zurbanizowane (ponad 27% powierzchni ogółem).

Rysunek 1. Położenie Miasta Chełmno na tle powiatu chełmińskiego

Źródło: projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chełmna.

3.2. Sytuacja demograficzna

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców Gminy Miasto Chełmno według stanu na dzień 31-12-2020r., wynosi ogółem 19 205, w tym 9 155 to mężczyźni a 10 050 kobiety. Należy jednak zaznaczyć, że dane te są rozbieżne względem ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Miasta Chełmna. Zgodnie z danymi pochodzącymi z ewidencji ludności, na dzień 31-12-2020 r. liczba mieszkańców Gminy Miasta Chełmna posiadających meldunek stały lub czasowy na terenie Miasta wyniosła: 17 755 mieszkańców.

W porównaniu do lat poprzednich następował spadek liczby mieszkańców. Spadek liczby ludności spowodowany był w dużej mierze osiedlaniem się mieszkańców Gminy Miasta Chełmna w pobliskich miejscowościach najbliższej położonych Chełmna, tj. Klamry, Nowe Dobra, Grubno, Brzozowo, jak również wyjazdami na stałe poza granicę miasta i kraju.

Tabela 1. Ludność Miasta Chełmna wg płci w latach 2016-2020.

ROK	Liczba mieszkańców		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2020	19 205	10 050	9 155
2019	19 510	10 234	9 276
2018	19 720	10 358	9 362
2017	19 911	10 418	9 493
2016	19 991	10 483	9 508

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Demografii GUS.

Tabela 2. Struktura demograficzna mieszkańców Miasta Chełmna w latach 2016 – 2020 w podziale na kobiety i mężczyzn.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Struktura demograficzna - ogółem					
wiek przedprodukcyjny	3 364	3 360	3 306	3 244	2 624
wiek produkcyjny	12 376	12 209	11 931	11 676	11 978
wiek poprodukcyjny	4 251	4 342	4 483	4 590	4 603
Struktura demograficzna - kobiety					
wiek przedprodukcyjny	1 676	1 656	1 655	1 615	1 297
wiek produkcyjny	5 833	5 723	5 590	5 457	5 617
wiek poprodukcyjny	2 974	3 039	3 113	3 162	3 136
Struktura demograficzna - mężczyźni					
wiek przedprodukcyjny	1 688	1 704	1 651	1 629	1 327
wiek produkcyjny	6 543	6 486	6 341	6 219	6 361
wiek poprodukcyjny	1 277	1 303	1 370	1 428	1 467

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Demografii GUS.

Biorąc pod uwagę podział mieszkańców na 3 grupy wiekowe, zauważyć można pogłębiający się na przestrzeni ostatnich lat problem starzejącego się społeczeństwa. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym maleje, zaś sukcesywnie wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Od 2016 roku rośnie także liczb osób w wieku produkcyjnym.

3.3 Rynek pracy

Rynek pracy jest niezmiennie ważnym elementem gospodarki, należy go postrzegać jako jest z rynków funkcjonujących w gospodarce. Podobnie jak na innych rynkach, również wewnątrz niego występują nabywcy i sprzedawcy. Pomiedzy tymi podmiotami dokonują się akty wymiany, jak również ustalane są ceny oraz rozmiary przeprowadzanych transakcji. Na rynku pracy nabywcami są pracodawcy, natomiast sprzedawcami – pracownicy. To właśnie pracownicy oferują swoje usługi pracy czy też usługi siły roboczej, na które zgłaszają zapotrzebowanie pracodawcy (Kryńska, Kwiatkowski 2013).

W roku 2019 na terenie miasta Chełmna w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 221 podmiotów gospodarki narodowej, które stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 123 nowych podmiotów, a 106 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Bezrobocie, to jedno z największych wyzwań gospodarczych i społecznych naszej społeczności. Bezrobocie to zjawisko polegające na tym, że pewna grupa ludzi, którzy są zdolni do podjęcia pracy, nie znajdują zatrudnienia. Problemy na rynku pracy przez niedostateczną liczbą miejsc pracy prowadzą do obniżenia standardu życia i ubożenia społeczeństwa. Utrzymujące się bezrobocie ma negatywny wydźwięk społeczny i wpływa na spowolnienie rozwoju gospodarczego danego regionu, co pociąga za sobą negatywne zjawiska społeczne. Skutkiem bezrobocia jest między innymi dość mocno rozwinięta „szara strefa”, a brak stałej pracy nie wpływa na ograniczenie tego zjawiska. Następstwa bezrobocia dla życia rodzinnego są bardzo różnorodne. Brak pracy może być przyczyną negatywnych wzorców w rodzinie - od przestępczości, po upadek obyczajów i degradacji potrzeb. Oprócz obniżenia się dochodów i poziomu życia rodziny dotkniętej bezrobociem, można jeszcze wymienić następujące negatywne następstwa tego zjawiska: wzmaganie niepokoju o jutro i wywoływanie stresu u członków rodziny, potęgowanie konfliktów, popychanie do różnych uzależnień (np. do alkoholizmu, narkomanii, hazardu), kształtowanie lub wzmaganie postawy aspołecznej, rozwijanie poczucia niskiej wartości samego siebie, obniżanie twórcze możliwości. Bardzo często osoby z grupy bezrobotnych nie wykazują się aktywnością

zmierzającą do podjęcia pracy albo też podejmowane przez nie znikome działania nie dają oczekiwanych rezultatów.

Pozostawanie bez pracy przez długi okres czasu staje się przyczyną dezintegracji rodziny, jej rozpadu jak i może powodować u osób bezrobotnych pewne stany agresji, frustracji, zniechęcenia, apatii, niezadowolenia, itp. Poprzez bezrobocie długoterminowe należy rozumieć pozostanie bez pracy, pomimo woli i chęci jej podjęcia, w czasie dłuższym niż 12 miesięcy przez okres 2 lat. Przyczyną takiej sytuacji jest niemożność znalezienia zatrudnienia przez tych samych ludzi, którzy z czasem stają się ludźmi „marginalnymi”. Długoterminowi bezrobotni, którzy nie mogą znaleźć odpowiedniego zatrudnienia pomimo posiadanych kwalifikacji zawodowych nabierają przekonania, że są ludźmi zbędnymi.

Brak środków finansowych uniemożliwia rodzinom bezrobotnym, ubogim i ich dzieciom wyjście ze środowiska, w którym żyją, co może obniżać możliwości rozwoju fizycznego i intelektualnego dzieci i młodzieży w tych rodzinach. Bezrobocie jeżeli obecnie stało się zjawiskiem powszechnym, to nie oznacza, że każdy pozostający bez pracy nie poszukuje zatrudnienia na własną rękę. Większość osób bezrobotnych poszukuje pracy z większym lub mniejszym powodzeniem. Można się spotkać z wieloma klientami, dla których barierą w podjęciu zatrudnienia jest: wiek, płeć, wykształcenie, sytuacja rodzinna, zdrowotna czy brak dyspozycyjności. Obecnie obserwujemy takie zjawisko braku osób zainteresowanych podjęciem zatrudnienia pomimo występujących ofert pracy. Z analizy ofert pracy PUP wynika, że są to propozycje dla osób z niskimi kwalifikacjami i głównie pracowników produkcji. Brakuje ofert dla osób z wyższym wykształceniem.

Poziom i struktura bezrobocia stanowi jeden z głównych czynników wpływających na ocenę potencjału społeczno-gospodarczego Miasta Chełmna. Jak wskazują dane wg stanu na dzień 31 grudzień 2019r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie chełmińskim wyniosła 2014 (k 1191, 59%) z prawem do zasiłku 331 tj. 16% ogółu bezrobotnych. Z terenu miasta Chełmna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wyniosła 756 z tego 422 to kobiety, 334 mężczyźni. Stopa bezrobocia dla powiatu chełmińskiego wyniosła 11,6% dla województwa kujawsko-pomorskiego 7,6% a dla całego kraju 5,1%. Należy zwrócić uwagę, że w 2020 roku wzrosła liczba osób bezrobotnych, w konsekwencji trudności gospodarczych wywołanych przez COVID-19.

Tabela 3. Liczba bezrobotnych mieszkańców Chełmna w latach 2016-2020.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Rynek pracy					
Bezrobotni ogółem	1 062	899	838	756	834
Kobiety	609	529	481	422	447
Mężczyźni	453	370	357	334	387
Bezrobotni z prawem do zasiłku	154	136	134	118	135

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP Chełmno.

W rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie występuje większość osób o niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych to osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe. W analogicznym okresie 2018r. struktura była niemal identyczna.

Tabela 4. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmnie według wieku i płci.

Wiek	Stan w końcu 2018r.		Stan w końcu 2019r.		Zmiana w liczbach bezwzględnych	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
18-24 lat	321	208	279	168	-42	-40
25-34 lat	686	513	602	436	-84	-77
35-44 lat	499	298	457	290	-42	-8
45-54 lat	369	203	362	191	-7	-12
55-59 lat	222	110	217	106	-5	-4
pow. 60 lat	96	X	97	X	1	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP Chełmno.

Tabela 5. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmnie według wykształcenia.

Wyszczególnienie	Stan w końcu 2018r.		Stan w końcu 2019r.		Zmiana w liczbach bezwzględnych	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Wyższe	146	99	135	99	-11	0
Policealne i średnie zawodowe	382	289	366	266	-16	-23
Średnie ogólnokształcące	178	134	173	121	-5	-13
Zasadnicze zawodowe	627	365	595	323	-32	-42
Gimnazjalne i poniżej	860	445	745	382	-115	-63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP Chełmno.

Analizując strukturę bezrobocia pod kątem wieku można zauważyć, iż dominującą grupą osób pozostających bez pracy są ludzie młodzi. Koniec roku 2019 przedstawia, iż najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25-34 lat oraz osoby w wieku 35-44 lat.

Jeżeli analizując strukturę bezrobotnych uwzględnimy płeć, zauważymy, iż wśród bezrobotnych dominują kobiety, które nie wykazują aktywności zawodowej, argumentując bierność opieką nad dziećmi. W ślad za tym od kilku lat wzrasta pomoc finansowa państwa związana z posiadaniem dzieci. Powiatowy Urząd Pracy w Chełmnie aktywizuje osoby bezrobotne poprzez: staże, roboty interwencyjne, roboty publiczne oraz prace społecznie użyteczne, szkolenia.

Jedną z form aktywizacji zawodowej dla osób bezrobotnych jest prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Klub Integracji Społecznej w ramach, którego osoby bezrobotne mogą

uczestniczyć w szkoleniach zawodowych, podejmować staży z perspektywą zatrudnienia. Nową formą aktywizacji zawodowej mieszkańców Chełmna są programy aktywizacji społeczno-zawodowej realizowane w trybie konkursowym przez Stowarzyszenie LGD Chełmno, w ramach realizowanej Lokalnej Strategii Rozwoju dla LGD Chełmno. Ponadto Miasto Chełmno aktywnie uczestniczy w rozwijaniu tematu ekonomii społecznej, partycypuje w kosztach funkcjonowania Zakładu Aktywności zawodowej w Drzonowie, jak również prowadzi działania zmierzające do powołania nowego podmiotu – spółdzielni socjalnej.

3.4 Pomoc Społeczna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie został powołany uchwałą Nr XXVI/253/96 Rady Miasta Chełmna z dnia 27 czerwca 1996 w sprawie zatwierdzenia Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie działa między innymi na mocy wyżej wymienionej uchwały a także na podstawie takich ustaw jak: ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, ustawy z dnia 30 czerwca 2005r., o finansach publicznych, ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych, ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych oraz innych właściwych aktów prawnych statutu.

Siedziba Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej znajduje się w miejscowości Chełmno a terenem działania jest Gmina Miasto Chełmno. Ośrodek ten jest budżetową jednostką organizacyjną Gminy i zajmuje się realizacją zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Ośrodek kierowany jest przez Dyrektora, który odpowiada za całokształt działalności jednostki. Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie działa jednoosobowo na podstawie upoważnienia udzielonego od Burmistrza Miasta Chełmna. Burmistrz Miasta Chełmna jest zwierzchnikiem służbowym Dyrektora, zatrudnia go oraz zwalnia.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie jako jednostka organizacyjna Gminy zajmuje się realizacją zadań własnych i zleconych z zakresu pomocy społecznej, które w szczególności polegają na przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń pieniężnych, realizacji pracy socjalnej, prowadzeniu infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk, które rodzą zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z potrzeb społecznych oraz na rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy.

Zadania własne gminy jednostka organizacyjna pomocy społecznej w Chełmnie realizuje zgodnie z wymaganiami ustawowymi oraz wszelkimi zasadami określonymi przez Radę Miasta.

Zadania zlecone wykonywane są zgodnie z ustaleniami przekazywanymi przez administrację rządową.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chelmnie realizuje zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, do których zalicza się :

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a *ocena zasobów pomocy społecznej*, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

W przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należałoby utrzymywanie i zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników zespołu do spraw realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w centrum usług społecznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 6) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie realizuje także zadania własne gminy o charakterze nieobowiązkowym, do których należą: przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy świadczonej w naturze, zapewnianie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym i kierowanie do nich osób potrzebujących opieki, tworzenie i realizacja programów osłonowych oraz współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie udzielania informacji o ofertach pracy, pośrednictwa zawodowego i szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanej przez gminę zgodnie z art. 18 ustawy o pomocy społecznej zalicza się: świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych

w miejscu zamieszkania dla osób cierpiących na zaburzenia psychiczne, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęskami żywiołowymi lub ekologicznymi oraz realizowanie zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej i rozwijanie infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Do zadań zleconych realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie zalicza się również zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej przy współpracy z instytucjami, organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, związkami wyznaniowymi, stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na terenie miasta Chełmna. Ponadto Ośrodek współpracuje z samorządem wojewódzkim i powiatowym oraz z administracją rządową w województwie a także z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej spoza terenu gminy.

Tabela 6. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem w latach 2016-2020.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Osoby, którym udzielono pomocy i wsparcia					
Liczba osób	2 228	2 147	1 982	1 445	1 182
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie					
Liczba osób	1 066	1 009	917	810	732
W tym: osoby długotrwale korzystające	530	453	560	473	411
Liczba rodzin	831	765	649	616	596
Liczba osób w rodzinach	1 903	1 738	1 560	1 400	1 222
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne					
Liczba osób	778	720	661	583	558
Liczba rodzin	739	690	634	565	535
Liczba osób w rodzinach	1 739	1 585	1 400	1 239	1 119
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne					
Liczba osób ogółem	375	351	309	289	226
Liczba rodzin	255	248	232	220	177
Liczba osób w rodzinach	790	737	1 086	837	798
Osoby i rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy					
Liczba osób ogółem	1 066	1 009	741	673	720
Liczba rodzin	809	765	712	616	681
Liczba osób w rodzinach	1 818	1 738	1 538	1 388	1 472

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS Chełmno.

Od 2016 r. malała liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia. W kolejnych latach ilość osób, którym udzielono wsparcia malała i ostatecznie na koniec 2020 r. mieszkańców Chełmna, które

objęte zostały pomocą, było 1 182, co stanowiło ponad 6,15 % wszystkich mieszkańców Miasta. W analizowanym okresie czasu zmniejszyła się także znacznie liczba osób i rodzin, którym przyznano świadczenia, zarówno pieniężne, jak i niepieniężne oraz z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy.

Analizując przyczyny, na podstawie których udzielana była pomoc, we wszystkich latach najwięcej rodzin korzystało z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia. W dalszej kolejności najczęstszymi powodami wsparcia były: niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W ramach pomocy społecznej rodzina i jej członkowie mogą liczyć na wsparcie MOPS w Chełmnie również z tytułu: uzależnień (alkoholizm i narkomania), potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym z powodu wielodzietności, a także bezdomności, przemocy w rodzinie oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

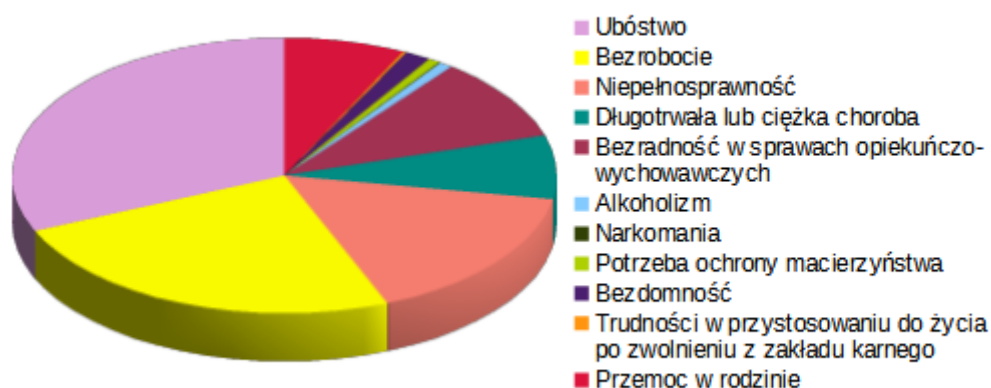
Tabela 7. Powody udzielania pomocy i wsparcia w latach 2016-2020.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo					
Liczba rodzin	768	619	514	496	410
Liczba osób w rodzinach	1 764	1 418	1 183	1 073	1 022
Bezrobocie					
Liczba rodzin	455	450	346	341	313
Liczba osób w rodzinach	1 228	1 188	1 000	884	795
Niepełnosprawność					
Liczba rodzin	276	307	284	266	239
Liczba osób w rodzinach	536	630	611	540	520
Długotrwała lub ciężka choroba					
Liczba rodzin	86	145	140	157	142
Liczba osób w rodzinach	136	252	241	264	242
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych					
Liczba rodzin	90	91	87	85	68
Liczba osób w rodzinach	339	344	365	335	315
Alkoholizm					
Liczba rodzin	23	20	18	24	16
Liczba osób w rodzinach	31	24	28	34	26
Narkomania					
Liczba rodzin	2	1	1	1	2
Liczba osób w rodzinach	2	1	1	1	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa					
Liczba rodzin	57	39	39	35	23

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
W tym: wielodzietność					
Liczba rodzin	37	35	30	28	19
Bezdomność					
Liczba rodzin	36	45	50	49	37
Liczba osób w rodzinach	38	72	51	50	50
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego					
Liczba rodzin	7	8	8	6	11
Liczba osób w rodzinach	8	9	12	8	7
Przemoc w rodzinie					
Liczba rodzin	53	44	47	75	59
Liczba osób w rodzinach	211	137	165	258	232

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS Chełmno.

Wykres 1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców Chełmna w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Chełmno.

Tabela 8. Przyznane zasiłki mieszkańcom Chełmna w latach 2016-2020.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek stały					
Liczba osób	234	222	212	192	175
Liczba świadczeń	2 412	2 233	2 007	1 894	1 689
Kwota świadczeń w złotych	1 175 915	1 098 184	996 178	1 004 344	952 770
Zasiłek okresowy					
Liczba osób	471	447	363	330	332
Liczba świadczeń	3 678	3 295	2 732	2 407	2 407
Kwota świadczeń w złotych	1 311 278	1 121 162	974 751	877 526	889 756

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia					
Liczba osób	406	359	275	235	293
Liczba świadczeń	3 252	2 918	2 304	1 923	2 012
Kwota świadczeń w złotych	1 206 083	1 021 184	856 221	745 740	796 006
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby					
Liczba osób	7	14	17	17	12
Liczba świadczeń	16	43	105	139	124
Kwota świadczeń w złotych	4 496	12 287	15 808	13 659	11 052
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności					
Liczba osób	34	46	40	47	34
Liczba świadczeń	294	241	422	353	289
Kwota świadczeń w złotych	69 844	58 419	56 615	55 434	38 001

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Chełmnie.

Odnosząc się do ogólnej liczby osób objętych zasiłkiem okresowym, od 2015 roku nastąpił spadek liczby osób korzystających z tego rodzaju świadczeń. Na koniec 2019 r. odnotowano 330 osób, objętych zasiłkiem okresowym, co dało łącznie 2 407 świadczeń na kwotę 877 526 zł. Ponad 84 % tej kwoty przeznaczone zostało na zasiłki z tytułu bezrobocia. Na koniec 2019 r. z zasiłku stałego korzystały 192 osoby. Liczba świadczeń od 2015 roku malała.

Tabela 9. Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych wypłacone w latach 2016-2020.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych					
Liczba rodzin	581	570	574	447	446
Kwota świadczeń w złotych	2 348 166	2 369 826	2 289 762	2 148 767	2 048 765
w tym: jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka					
Liczba świadczeń	86	56	84	62	35
Kwota świadczeń w złotych	86 000	56 000	84 000	61 804	32 386
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka					
Liczba świadczeń	125	172	171	131	100
Kwota świadczeń w złotych	125 000	172 000	171 000	131 000	100 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Chełmnie.

W 2019 r. 447 rodzin korzystało z zasiłków rodzinnych i dodatków do tych zasiłków. W tym czasie wypłacono również 62 świadczeń w postaci jednorazowego dodatku z tytułu urodzenia się

dziecka oraz 131 jednorazowych świadczeń w formie zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. Liczba udzielanych rocznie świadczeń znacznie spadła w ostatnich latach.

3.5 Rodzina i instytucjonalna piecza zastępcza

Wsparcie rodziny

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Do zadań samorządu gminnego w tym zakresie należy:

- wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- pomoc w integracji rodziny;
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążenie do integracji rodziny.

Formą wsparcia dla rodziny jest asystentura. Do zadań Asystenta rodziny należy:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do ponoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;

- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną (diagnoza, plan pracy, sprawozdania, opinie, pisma),
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną,
- 20) stosowanie i przestrzeganie aktualnych przepisów prawnych,
- 21) ponoszenie odpowiedzialności za wykonywaną pracę,
- 22) wykonywanie poleceń bezpośredniego przełożonego związanych z wykonywaniem pracy oraz innych poleceń służbowych nie objętych niniejszym zakresem czynności.

Tabela 10. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny.

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba asystentów rodziny w gminie	2	1	1	1	2
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	22	19	13	16	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Chełmnie.

Rodziny, które objęte są asystenturą w Chełmnie najczęściej zmagają się z następującymi problemami:

- samotne rodzicielstwo,
- przemoc w rodzinie,
- alkoholizm, uzależnienia,
- bezradność i niezdarność w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Z danych własnych MOPS wynika, że przy zwiększających się nakładach finansowych na rodzinę (programy socjalne) wzrasta liczba rodzin wymagających wsparcia asystenta rodziny. Potwierdzeniem tego są Postanowienia Sądu zobowiązujące rodziny do współpracy z asystentem.

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Rodzinie biologicznej przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych burmistrz zapewnia wsparcie, które jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej. Pieczę zastępczą organizuje powiat. Piecza zastępcza organizowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Dziecko trafia do jednej z form pieczy zastępczej, jeżeli istnieje szansa na jego powrót do rodziny biologicznej. Jeżeli okaże się, że nie ma szans na powrót do rodziny naturalnej i zapadnie decyzja sądu o pozbawieniu władzy rodzicielskiej, dziecko zostaje zgłoszone do procedury adopcyjnej. Takie rozwiązanie daje największe szanse na prawidłowy i stabilny rozwój dziecka.

Z dotychczasowej pracy z rodzinami wynika, że ostatnich latach nasila się problem zaburzeń zachowania i emocji wśród dzieci i młodzieży a co za tym idzie konieczność zapewnienia specjalistycznej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej. Oferta w tym zakresie na terenie miasta wydaje się być niewystarczająca.

Na terenie Chełmna funkcjonują rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, niezawodowe, zawodowe i pełniące funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodzinny dom dziecka. Najwięcej dzieci przebywa w rodzinach spokrewnionych. Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w rodzinach utrzymuje się mniej więcej na stałym poziomie.

Oprócz kierowania do rodzinnej pieczy zastępczej dzieci pozbawione opieki rodziców kierowane są do instytucjonalnych form pieczy. Do placówki dziecko kieruje powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, posiadający miejsce w tej placówce. Jeżeli powiat nie może skierować dziecka do placówki z powodu braku odpowiedniej placówki lub z powodu braku miejsca w tego typu placówce na jego terenie, zwraca się do innego powiatu z wnioskiem o skierowanie dziecka do odpowiedniej placówki.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Na terenie Miasta funkcjonują 2 świetlice opiekuńczo-wychowawcze.

Tabela 11. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i wydatki gminy Chełmno.

ROK	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Kwota wydatków gminy
2018	58	393 990 zł
2019	60	535 114 zł
2020	65	676 183 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Chełmno.

3.6 Przemoc w rodzinie

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane m.in. przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Na terenie Chełmna, zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie funkcjonuje Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, powołany na mocy Zarządzenia Burmistrza Miasta Chełmna Nr 126/2010 z dnia 27 grudnia 2010r. z późniejszymi zmianami. Zespół realizuje zadania określone w Miejskim Programie Wspierania Rodziny.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie,
- Prokuratury Rejonowej w Chełmnie,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Zespołu Opieki Zdrowotnej w Chełmnie,
- Oświaty,
- Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej w Chełmnie,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie,
- Komendy Powiatowej Policji w Chełmnie.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje procedurę „Niebieskiej Karty”. Wszczęcie powyższej procedury rozpoczyna pracę z rodziną, w której istnieje podejrzenie występowania problemu przemocy. Służbami wskazanymi do założenia „Niebieskiej Karty” są: policja, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.

Tabela 12. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2016-2020.

„Niebieska Karta”	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba założonych „Niebieskich Kart”	81	55	60	101	73
Liczba rodzin	69	44	47	75	59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS Chełmno.

3.7 Niepełnosprawność

Niepełnosprawność to jeden z bardzo poważnych problemów współczesnego świata. Osoby niepełnosprawne to osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Komisję przy ZUS, KRUS jak również inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi. W ustawie o pomocy społecznej nie zdefiniowano niepełnosprawności. Art. 6 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej mówi, że „całkowita niezdolność do pracy- oznacza całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczanie do I lub II grupy inwalidów lub legitymowanie się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych”. Ustawa o pomocy społecznej nie definiuje również pojęcia długotrwałej lub ciężkiej choroby, a jedynie wymienia ją jako jeden z powodów udzielania pomocy osobom i rodzinom (art.7).

Za niepełnosprawne uznać należy osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnianie, ograniczanie bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami, wśród których możemy wyróżnić:

- 1) bariery architektoniczne, które uniemożliwiają prawidłowe funkcjonowanie w życiu codziennym,
- 2) ograniczenia natury finansowej, które wiążą się z brakiem środków finansowych na zakup odpowiedniego sprzętu, który pozwoliłby na większą niezależność od innych osób,
- 3) brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych co utrudnia udział w życiu społecznym i wskazuje na marginalizację i pozostawanie w domu,
- 4) ograniczenia natury psychologicznej, które wiążą się z brakiem właściwej oceny i akceptacji osób niepełnosprawnych wśród społeczeństwa jak i trudności z zaakceptowaniem własnej pozycji przez samych niepełnosprawnych.

Choroba i niepełnosprawność prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej w sytuacji bytowej osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Brak możliwości pracy zarobkowej, duże koszty leczenia, rehabilitacji, bariery architektoniczne, potrzeba opieki ze strony innych osób powodują, że osoby te często są klientami pomocy społecznej.

Instytucją zajmującą się orzekaniem o niepełnosprawności dla Miasta Chełmna jest Powiatowy Zespół Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Problemami osób niepełnosprawnych zajmują się następujące instytucje:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Stowarzyszenie Ludzie – Ludziom,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmnie,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- Zakład Aktywności Zawodowej w Drzonowie (prowadzący część działalności w ośrodku wypoczynkowym Nad Jeziorem w Chełmnie)

Osobom niepełnosprawnym z terenu Miasta Chełmna jest udzielana pomoc finansowa z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie w formie:

- specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania,
- usług opiekuńczych,
- opieki wytchnieniowej,
- zasiłków celowych,
- zasiłków pielęgnacyjnych,
- świadczeń pielęgnacyjnych,

- zasiłków dla opiekuna,
- zasiłków stałych.

Tabela 13. Świadczenia pielęgnacyjne wypłacone w latach 2016-2020.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Świadczenie pielęgnacyjne					
Liczba świadczeń	1 051	1 070	1 078	1 091	1 106
Kwota świadczeń w złotych	1 363 656	1 502 109	1 587 420	1 724 226	2 018 552
Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego					
Liczba świadczeń	0	0	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	0	0	0	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem					
Liczba świadczeń	7 738	7 415	7 284	7 484	7 597
Kwota świadczeń w złotych	1 183 914	1 134 495	1 152 340	1 419 475	1 638 982
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka					
Liczba świadczeń	2 008	1 610	1 438	1 553	1 612
Kwota świadczeń w złotych	307 224	246 330	227 335	294 385	347 808
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności					
Liczba świadczeń	2 848	2 983	2 983	3 107	3 168
Kwota świadczeń w złotych	435 744	456 399	472 109	589 583	683 247
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia					
Liczba świadczeń	2 742	2 701	2 739	2 695	2 678
Kwota świadczeń w złotych	419 526	413 253	433 296	511 057	577 925
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat					
Liczba świadczeń	140	121	124	129	139
Kwota świadczeń w złotych	21 420	18 513	19 600	24 450	30 002

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Chełmno.

W ostatnich latach wzrosła liczba świadczeń i zasiłków pielęgnacyjnych ogółem. Na wzrost ten największy wpływ miała większa liczba zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka.

Tabela 14. Pozostałe zasiłki wypłacone w latach 2016-2020 z tytułu niepełnosprawności.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek stały					
Liczba osób	234	222	212	192	175
Liczba świadczeń	2 412	2 233	2 007	1 894	1 685
Kwota świadczeń w złotych	1 175 915	1 098 184	996 178	1 004 344	952 770

Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności					
Liczba osób	34	46	40	47	34
Liczba świadczeń	294	241	422	353	299
Kwota świadczeń w złotych	69 844	58 419	56 615	55 434	38 001

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Chełmno.

3.8 Oświata

Na terenie Miasta Chełmna działają następujące placówki oświatowe podległe Gminie Miasto Chełmno:

- **Szkoła Podstawowa nr 1 im. Filomatów Pomorskich,**
- **Szkoła Podstawowa nr 2 im. Stanisława Staszica,**
- **Szkoła Podstawowa nr 4 im. Wojska Polskiego,**
- **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,**
- **Zespół Szkół nr 2 im. Adama Mickiewicza,**
- **Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1.**

Ponadto funkcjonuje:

- **Przedszkole „Tęczowy Zakątek”,**
- **Przedszkole Niepubliczne „Pinokio”,**
- **Przedszkole Niepubliczne „Brzdąc”,**
- **Przedszkole Niepubliczne „Bajka”**
- **Niepubliczny Żłobek „Bajka”**
- **Niepubliczny Żłobek „Miś”.**

Tabela 15. Zatrudnienie w oświacie.

L.p.	Placówka	Zatrudnienie							
		Nauczyciele				Pracownicy administracji i obsługi			
		Etaty		Osoby		Etaty		Osoby	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
1.	Przedszkole „Tęczowy Zakątek”	15,36	17,82	16	19	12	13	12	13
2.	Szkoła Podstawowa nr 1	33,89	29,78	36	33	21,5	21,50	24	24
3.	Szkoła Podstawowa nr 2	59,17	53,11	60	54	20	18	20	18
4.	Szkoła Podstawowa nr 4	59,73	56,38	67	60	11,5	13	12	13
Łącznie przedszkola i szkoły podstawowe		168,15	157,09	179	166	66	65,5	69	68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Chełmna.

Tabela 16. Dzieci i młodzież w przedszkolu i szkołach publicznych.

L.p.	Placówka	Liczba uczniów		W tym uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	
		2018	2019	2018	2019
1.	Przedszkole Miejskie „Tęczowy Zakątek”	255	252	2	2
2.	Szkoła Podstawowa nr 1	324	277	13	13
3.	Szkoła Podstawowa nr 2	567	533	21	25
4.	Szkoła Podstawowa nr 4 z oddziałem przedszkolnym	671	628	26	22
RAZEM		1817	1690	62	62

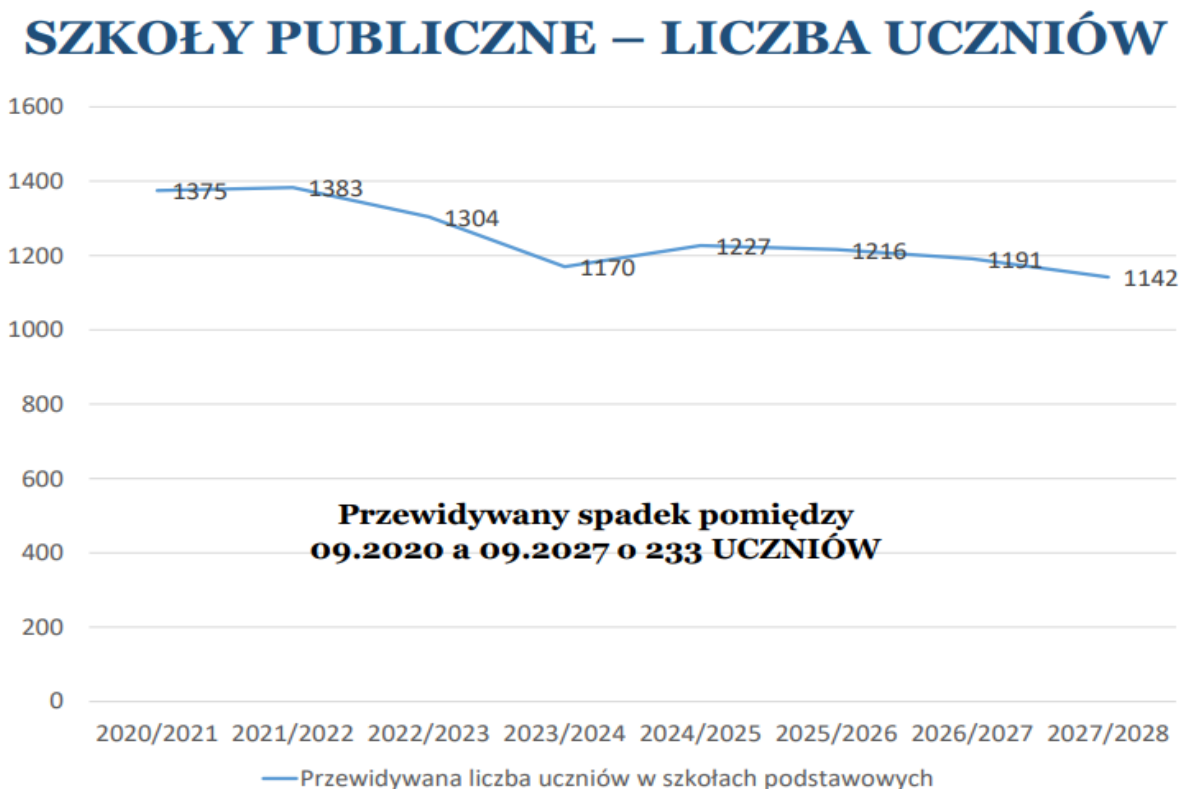
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Chełmna.

Tabela 17. Dzieci i młodzież w przedszkolu i szkołach prywatnych.

L.p.	Placówka	Liczba uczniów/wychowanków	
		2018	2019
1.	Niepubliczna Katolicka Szkoła Podstawowa Księży Pallotynów	96	98
2.	Przedszkole Niepubliczne „PINOKIO”	102	90
3.	Przedszkole Niepubliczne „BRZDĄC”	156	158
4.	Przedszkole Niepubliczne „CALINECZKA”	49	52
	Przedszkole Niepubliczne „BAJKA”	73	74
	RAZEM	476	472

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Chełmna.

Wykres 2. Szkoły publiczne – liczba uczniów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Chełmna.

3.9 Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Miasta Chełmna podstawową opiekę zdrowotną nad mieszkańcami sprawuje Zespół Opieki Zdrowotnej w Chełmnie. Ogólnym celem podstawowej opieki zdrowotnej jest zachowanie i poprawa stanu zdrowia jednostki i rodziny, połączonych wspólnym miejscem zamieszkania. Na terenie Chełmna działa również Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz”.

Podstawowa opieka zdrowotna obejmuje świadczenia diagnostyczne, leczenie, pielęgnacyjne i rehabilitacyjne wchodzące w zakres medycyny rodzinnej, medycyny ogólnej oraz działania prewencyjne wynikające z zagrożeń i potrzeb zdrowotnych mieszkańców.

Celem działania Ośrodka jest udzielenie świadczeń zdrowotnych służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz realizowanie zadań z zakresu promocji zdrowia. Ośrodek udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w warunkach ambulatoryjnych oraz domowych w miejscu zamieszkania lub pobytu potrzebujących tych świadczeń.

Świadczenia zdrowotne udzielane przez Ośrodek obejmują działania związane w szczególności z: badaniem i poradą lekarską w zakresie kompetencji lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarstwem środowiskowo –rodzinnym, szczepieniami ochronnymi oraz innymi działaniami profilaktycznymi. Świadczone są na rzecz pacjenta: EKG, punkt pobrań, szczepienia ochronne, itp. Istnieje możliwość skorzystania z badań profilaktycznych realizowanych przez jednostki zewnętrzne, tj. badanie wzroku, słuchu, cytologia i inne.

3.10 Przestępczość

Działania w zakresie utrzymania bezpieczeństwa publicznego realizowane są w Chełmnie przez Policję i Straż Miejską.

Tabela 18. Liczba wykroczeń z podziałem na zastosowane sankcje.

Rok	Pouczenie	Wniosek do Sądu Rejonowego	Mandat Karny
2018	828	4	716
2019	826	30	634
2020	620	28	393

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Chełmnie.

Tabela 19. Rodzaje wykroczeń.

Rodzaj	Liczba podjętych interwencji	2018	2019	2020
Wykroczenia przeciwko porządkowi publicznemu	362	135	123	104
Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	406	176	163	67
Wykroczenia przeciwko zdrowiu	35	9	17	9
Wykroczenia przeciwko ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	1109	458	357	294
Osoby bezdomne (ilość interwencji)	99	56	8	35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Chełmnie.

Tabela 20. Dane dotyczące przestępczości na terenie Miasta Chełmna w latach 2018-2020.

Rodzaj przestępstwa	2018	2019	2020
kradzież (art. 278 § 1 kk)	38 - w tym jedno z udziałem osoby nieletniej	38 - w tym dwa z udziałem osoby nieletniej	51 - w tym jedno z udziałem osoby nieletniej
kradzież z włamaniem (art. 279 § 1 kk)	30	40 - w tym dziewięć z udziałem osoby nieletniej	61
bójka i pobicie (art. 158 § 1 kk)	Brak postępowań przygotowawczych	5	Brak postępowań przygotowawczych
nietrzeźwi kierujący (art. 178 a § 1 kk)	78	30	30
zdarzenia drogowe (art. 177 § 1 kk)	4	30	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Chełmnie.

3.11 Uzależnienia

Rada Miasta Chełmna co roku określa w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, które na samorząd nakłada ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Bezpłatne leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w podmiotach leczniczych wykonujących działania w zakresie świadczenia usług stacjonarnych, całodobowych oraz ambulatoryjnych.

W Chełmnie funkcjonuje Miejski Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień wraz z Poradnią Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia NZOZ „Promyk”. W ramach działalności w/w podmiotów realizowana jest między innymi terapia uzależnień od alkoholu i współuzależnień, terapia DDA, zajęcia psychologiczne dla kierowców, profilaktyka i edukacja. Funkcjonuje także Punkt Pierwszego Kontakt, gdzie można uzyskać poradnictwo i terapię dla osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków, ponadto terapię dla rodzin, konsultacje dla przedstawicieli placówek szkolno-wychowawczych.

W ramach MOPiRPU funkcjonuje także świetlica opiekuńczo-wychowawcza, która jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 14:30 do 18:30.

Świetlica oferuje: prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla 3 grup wiekowych dzieci i młodzieży, zajęcia opiekuńczo-wychowawcze, zajęcia komputerowe, zajęcia kulturalne, zajęcia sportowe oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży. Prowadzenie świetlicy od 2021 roku zlecono organizacji pozarządowej.

3.12 Seniorzy

Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym człowiekiem rodziny. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, a gdy osoby te mieszkają razem z dziećmi to właśnie ich świadczenie emerytalne niejednokrotnie stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodziny wielopokoleniowej.

W powszechnej opinii starość postrzegana jest jako okres całkowitej degradacji, izolacji, samotności, braku czasu i życzliwości, niedołęstwa odczuwalnych dolegliwości somatycznych, postępującego uzależnienia od otoczenia, beznadziejnego i ponurego czekania na śmierć.

Analizując sytuację osób starszych dostrzegamy dwa aspekty: osoby starsze, niesamodzielne, wymagające pomocy i opieki oraz seniorzy samodzielni, aktywni, z potencjałem i chęcią do aktywizacji społecznej. Wśród tej pierwszej grupy najczęściej sygnalizowanym problemem jest pogarszający się stan zdrowia, niepełnosprawność, brak opieki ze strony bliskich oraz trudna sytuacja materialna. Wpływ na niekorzystny stan zdrowia Polaków mają trudne warunki życia, niewystarczająca dostępność w zakresie opieki zdrowotnej, warunki środowiskowe, a także brak dbałości o własne zdrowie, a w ostatnim czasie stan epidemii.

W ramach pomocy środowiskowej osobom samotnym, starszym, niepełnosprawnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a były ich pozbawione MOPS zatrudnia opiekunki w ośrodku pomocy społecznej, które świadczą usługi w miejscu zamieszkania osób potrzebujących wsparcia w zakresie: zapewnienia opieki pielęgnacyjnej i higienicznej osobom starszym, pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb dnia codziennego, tj. pomoc w przygotowaniu posiłków, sprzątanie mieszkania, zakup artykułów spożywczych, pomoc w kontaktach z lekarzem rodzinnym – umawianie wizyt, wykupywanie leków, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Usługi świadczone przez opiekunki przyczyniają się do utrzymania odpowiedniego poziomu życia osób starszych, które w codziennym życiu doświadczają ograniczeń w zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb w miejscu zamieszkania, a poprzez to w dłuższej perspektywie przyczyniają się do opóźnienia momentu umieszczenia w placówkach całodobowej opieki.

Seniorzy aktywnie włączają się w licznie działające na terenie Chełmna miejsca spotkań dla seniorów, kluby seniorów, Uniwersytet Trzeciego Wieku, realizując projekty w zakresie aktywności społecznej. Jednakże zgłaszają potrzebę zwiększenia dostępności architektonicznej budynków i obiektów użyteczności publicznej, rozwoju transportu publicznego, rozwoju mieszkalnictwa dostępnego dla osób starszych, oczekują tworzenia warunków do wzrostu partycypacji społecznej

i obywatelskiej, rozszerzenia oferty kulturalno-sportowej dla seniorów, wzrostu usług opiekuńczych i większej dostępności do opieki zdrowotnej w tym profilaktyki zdrowotnej.

Tabela 21. Liczba mieszkańców Miasta Chełmna w wieku 60-69.

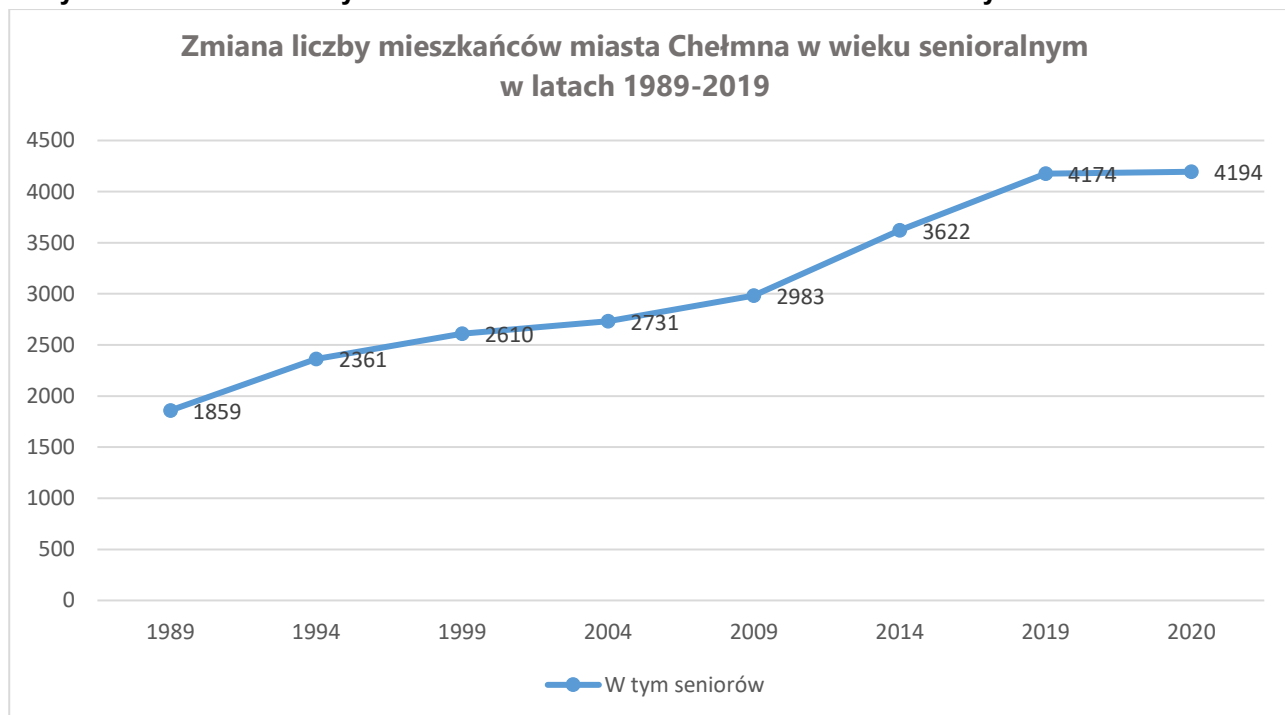
ROK	Liczba mieszkańców w wieku 60 - 69		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2019	2 943	1674	1269
2018	2 963	1686	1277
2017	2 956	1692	1264

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Dane z GUS pokazują, że na terenie Gminy Miasto Chełmno na stałym poziomie utrzymuje się odsetek osób w wieku 60 – 69. Od 2017 roku można zauważyć minimalne różnice w liczbie kobiet zamieszkujących Chełmno w wieku 60 – 69 lat.

Zgodnie z analizą struktury wiekowej mieszkańców Gminy Miasta Chełmno w latach 1989-2019, jednoznacznie widoczna jest zmiana struktury i znaczący wzrost liczby osób w wieku senioralnym. Jako mieszkańca w wieku senioralnym uwzględniono kobiety powyżej 60 roku życia oraz mężczyzn powyżej 65 roku życia. Przedstawione poniżej dane jednoznacznie wskazują na wzrost liczby mieszkańców Miasta Chełmna w wieku senioralnym, należy jednak przypomnieć, że równoległe znacząco spadła liczba mieszkańców z niemal 22.000 w 1994 roku do niespełna 18.000 na koniec 2020 roku.

Wykres 3. Zmiana liczby mieszkańców miasta Chełmna w wieku senioralnym w latach 1989-2019

źródło: WSO, UM Chełmno

3.13 Infrastruktura społeczna

Na terenie miasta funkcjonuje:

- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi prowadzony przez Caritas Diecezji Toruńskiej,
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego Paulo,
- Centrum Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, prowadzące świetlicę oraz jadłodajnię dla potrzebujących, w obiekcie znajduje się również mieszkanie interwencyjne,
- Dzienny Dom Pobytu przy Parafii Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Chełmnie dla osób starszych,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Stowarzyszenie „Ludzie-Ludziom”,
- Zakład Aktywności Zawodowej świadczy usługi hotelarskie i gastronomiczne w Ośrodku Wypoczynkowym nad Jeziorem Starogrodzkim,
- Mieszkania chronione – gmina miasto Chełmno utrzymuje mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Planuje się rozwój tej formy wsparcia poprzez tworzenie dwóch kolejnych mieszkań,
- Chełmiński Inkubator Organizacji Pozarządowych – GRUDZIĄDZKA 36 – stanowiący miejsce realizację projektów aktywizacji społecznej, a także inicjatyw społecznych chełmińskich instytucji oraz organizacji pozarządowych, co kluczowe, obiekt jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- Miejski Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Chełmnie – Kamionka.

3.14 Aktywność społeczna

Lokalna aktywność społeczna jest jednym z fundamentalnych czynników stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy regionu. Jednym z przejawów idei społeczeństwa obywatelskiego jest tworzenie i rozwój działalności różnego typu instytucji, organizacji, związków i stowarzyszeń, niezależnych od państwa, umożliwiających samodoskonalenie się obywateli. Organizacje pozarządowe wnoszą olbrzymi wkład w demokratyzację społeczeństwa obywatelskiego. Systematyczny wzrost ilości organizacji na terenie miasta Chełmna jest rezultatem postępującego

zwiększenia świadomości społecznej, eskalacji zaufania obywatelskiego w zakresie zrzeszania się osób realizujących wspólne cele, czy też rozwijania swoich zainteresowań. Pozytywne oddziaływanie na zaistniały stan rzeczy ma także szereg regulacji prawnych pogłębiających i ułatwiających współpracę administracji z sektorem pozarządowym, jak również możliwość pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania działań statutowych, których organizacje pozarządowe nie mogłyby realizować z własnych środków.

Na dzień 31-12-2020 r., funkcjonuje 75 podmiotów zaliczanych do sektora pozarządowego. Społeczność Gminy Miasta Chełmna należy do aktywnych. Na terenie Chełmna działają liczne organizacje pozarządowe takie jak m.in:

- **Stowarzyszenie Ludzie-Ludziom**, którego celem jest chęć niesienia pomocy osobom uzależnionym, przeciwdziałanie bezrobociu, stowarzyszenie podejmuje współpracę z licznymi instytucjami takimi jak Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, z którym utworzono Programu Opieki i Terapii Środowiskowej dla Rodzin z Dziećmi Niepełnosprawnymi, założenie Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz współutworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej a także prowadzenie dystrybucji żywności dla osób najbardziej potrzebujących w ramach Banku Żywności.
- **Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Chełmno**, którego celem jest: opracowanie i realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju (dalej LSR), podejmowanie inicjatyw i działań mających na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnych oraz ich czynny udział w opracowywaniu i realizacji LSR, propagowanie działań na rzecz realizacji LSR w obszarze działania Stowarzyszenia, pozyskiwanie partnerów i źródeł finansowania LSR, w tym z programów pomocowych, udzielanie wsparcia mieszkańcom obszaru objętego LSR w zakresie przygotowania projektów i pozyskiwania środków na ich realizację, w tym z programów pomocowych, upowszechnianie, promocja i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności w obszarze działania Stowarzyszenia, wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców objętych LSR, wspieranie rozwiązań w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej, wspieranie rozwoju gospodarki społecznej i ekonomii społecznej, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i patologiom społecznym, rozwój społeczeństwa obywatelskiego, stworzenie możliwości pełnego udziału w życiu społecznym i gospodarczym osób niepełnosprawnych, ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, rozwój nauki, edukacji, oświaty i wychowania, wspieranie działań w sferze kultury i sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, upowszechnianie rekreacji oraz rozwój sportu i kultury fizycznej,

ochrona i promocja zdrowia, wspieranie i inicjowanie działań związanych z ochroną środowiska i edukacją ekologiczną, wspieranie rozwoju i promocja produktów lokalnych, regionalnych i usług, w szczególności turystycznych, promocja i poprawa walorów miasta, jako miejsca przyjaznego do życia dla jej mieszkańców i do wypoczynku dla turystów z kraju i z zagranicy, promocja i organizacja wolontariatu, udzielanie pomocy osobom najbardziej potrzebującym, prowadzenie działalności charytatywnej, doradczej, szkoleniowej i wydawniczej, współpraca międzynarodowa, rozwijająca wymianę doświadczeń, dobrych praktyk, które przyczynią się do innowacyjności działań, współpraca z administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi krajowymi i zagranicznymi, oraz ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw, wspieranie rozwoju gospodarczego miasta Chełmna.

- **Stowarzyszenie Tacy Sami Chełmno**, którego celem jest podejmowanie działań na rzecz pomocy i wspierania osób potrzebujących, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie aktywności i integracji społecznej seniorów, działania na rzecz dzieci i młodzieży, podejmowanie działań w celu przeciwdziałania uzależnieniom, działania na rzecz rodzin w celu wspierania ich w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwój wolontariatu.
- **Fundacja „Europejskie Centrum Wymiany Młodzieży im. Kurta Schumachera w Chełmnie”**, której celem jest: prowadzenie działań w zakresie współpracy i wymiany młodzieżowej, budowa i prowadzenie Europejskiego Centrum Wymiany Młodzieży w Chełmnie, propagowanie idei demokracji, prowadzenie działalności propagatorsko – informacyjnej w dziedzinie upowszechniania wśród młodzieży idei międzynarodowej współpracy i przyjaźni, walki z przejawami rasizmu, przemocy, protestu przeciwko wojnie.
- **Fundacja 9 Hills** – celem fundacji jest wykonywanie zadań w zakresie: kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, promowania i upowszechniania uczestnictwa w kulturze, wspierania inicjatyw mających na celu podnoszenie kompetencji kulturowych, działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, budowania więzi społecznych oraz pobudzania świadomości kulturowej, działalności na rzecz dzieci i młodzieży w tym ich wypoczynku, propagowania różnych form kulturalnego spędzania wolnego czasu, promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą, promowania miasta Chełmna, powiatu chełmińskiego, gminy Chełmno oraz województwa kujawsko-

pomorskiego, integracji wszelkich środowisk artystycznych i nie tylko, działalności wychowawczej, edukacyjnej i terapeutycznej rozwijanej za pośrednictwem kultury i sztuki.

- **Fundacja Wspierania Osób Niepełnosprawnych „Nasz Dom”**, której celem jest działalność pożytku publicznego polegająca na: wspieraniu działań opiekuńczo-rehabilitacyjnych oraz wychowawczych z uwzględnieniem zachowań pro-zdrowotnych u osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz przewlekle somatycznie chorych, przebywających w Domu Pomocy Społecznej w Chełmnie, wspieraniu osób niepełnosprawnych spoza wymienionego Domu jeśli środki finansowe Fundacji na to pozwolą.
- **Stowarzyszenie „Światelko Nadziei”** - celem stowarzyszenia jest budzenie i pogłębianie w duchu chrześcijańskim, wrażliwości społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną, fizyczną lub sprzężonymi niepełnosprawnościami, zwanej dalej osobami niepełnosprawnymi oraz ich rodzin, podejmowanie działań zapewniających im wszechstronną pomoc, wsparcie i opiekę, niesienie pomocy ubogim, cierpiącym, uzależnionym, zagrożonym wykluczeniem społecznym bez względu na ich pochodzenie, środowisko, przekonania religijne, w uzasadnionych przypadkach wsparcie materialne leczenia lub rehabilitacji dziecka lub osoby niepełnosprawnej - w zależności od kondycji finansowej stowarzyszenia.

Coroczna współpraca z organizacjami pozarządowymi regulowana jest w ramach *Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi gminy miasta Chełmna* na dany rok. Program *Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Gminy Miasta Chełmna* polega na:

- budowaniu i umacnianiu partnerstwa pomiędzy samorządem i organizacjami pozarządowymi, a także stworzenie optymalnych warunków zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców i wspieranie ich aktywności;
- aktywowaniu organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej, w kreowaniu polityki społecznej, w realizacji zadań publicznych;
- wzmacnianiu potencjału organizacji pozarządowych, zapewnienie równości szans w realizacji zadań publicznych;
- budowaniu współpracy z organizacjami pozarządowymi na zasadzie partnerstwa
- integracji podmiotów realizujących zadania publiczne;
- promocji działalności organizacji pozarządowych;
- poprawie jakości życia mieszkańców poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych;

- zapewnienie efektywniejszego wykonania zadań publicznych.

Wzajemna współpraca dotyczy wielu dziedzin między innymi: kultury fizycznej i sportu, przeciwdziałania patologiom społecznym, integracji europejskiej, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, ochrony i promocji zdrowia, ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego czy działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Współpraca podejmowana jest głównie z formie zlecania organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności, konsultowania projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych oraz tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym.

3.15. Zamieszkiwanie na terenie rodzinnych ogrodów działkowych.

Od wielu lat obserwowany jest proceder zamieszkiwania mieszkańców na terenie rodzinnych ogrodów działkowych (w skrócie ROD). Poniższe tabele prezentują dane dotyczące liczby rodzin oraz liczby osób zamieszkujących na terenie rodzinnych ogrodów działkowych, korzystających z pomocy społecznej oferowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie.

Tabela 22. Liczba rodzin oraz osób w rodzinach zamieszkujących ROD i korzystających z pomocy społecznej.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób
2016	33	55
2017	30	52
2018	34	56
2019	35	59
2020	34	54

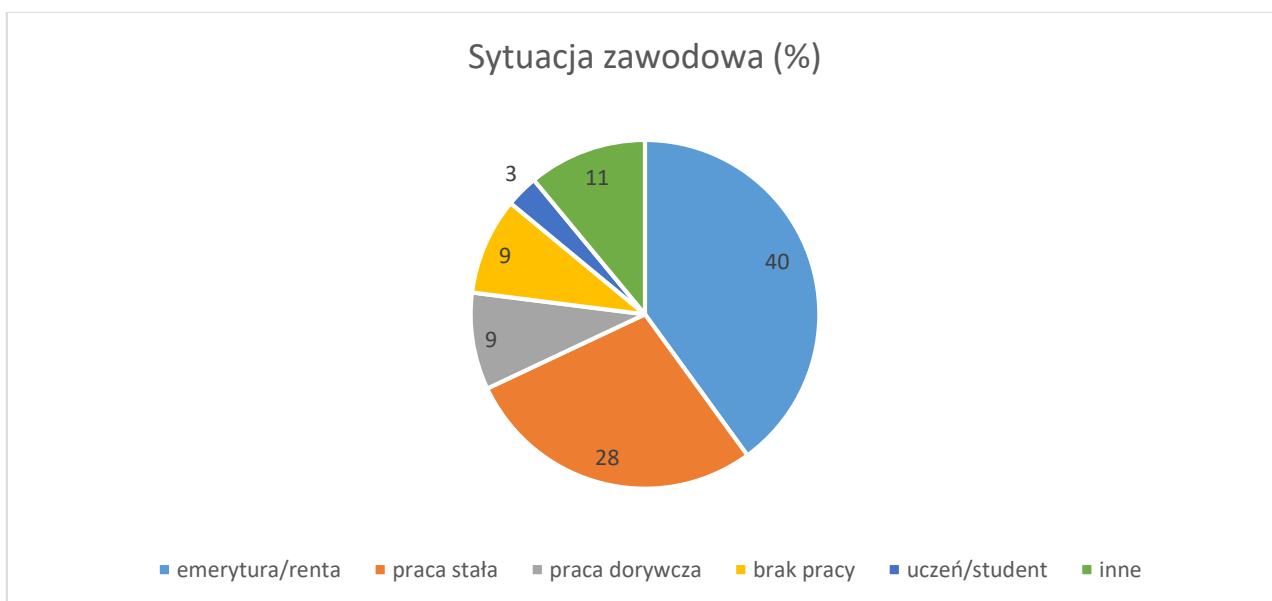
Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie.

Zgodnie z powyższymi danymi, wśród osób zamieszkujących ROD korzystających z pomocy społecznej, przeważają osoby samotne. Liczba osób realnie zamieszkująca ROD jest zmienna. Największa liczba osób zamieszkujących ROD jest obserwowana w Rodzinnym Ogrodzie Działkowym im. 1 Maja położonym w dolinie Wisły, przy ul. Powiśle.

W celu pogłębienia informacji na temat zamieszkiwania na terenie ROD im. 1 Maja, w lutym 2020 roku pracownicy Urzędu Miasta Chełmna przeprowadzili ankietę wśród osób zamieszkujących, w celu rozpoznania przyczyn tej sytuacji, ale również zbadania możliwych rozwiązań. Poniżej zaprezentowano szereg wyników przeprowadzonej diagnozy. Do Urzędu Miasta Chełmna trafiły 32

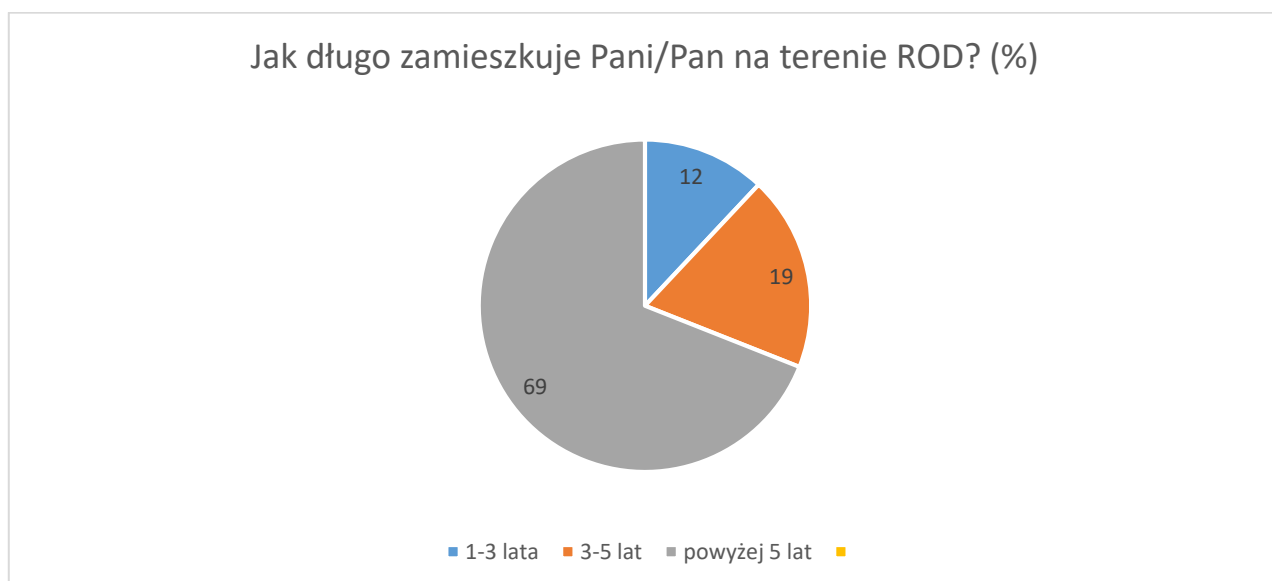
prawidłowo wypełnione ankiety od osób zamieszkujących kompleks ROD 1 Maja. Wśród ankietowanych było 16 kobiet i 16 mężczyzn.

Wykres 4.

Źródło: RKSPiS UM Chełmno

Wykres 5.

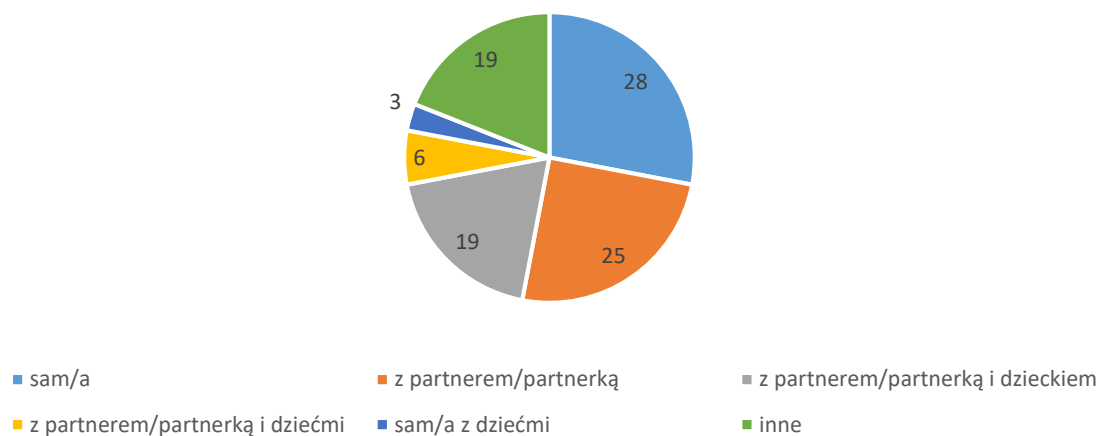

Źródło: RKSPiS UM Chełmno

Wykres 6.

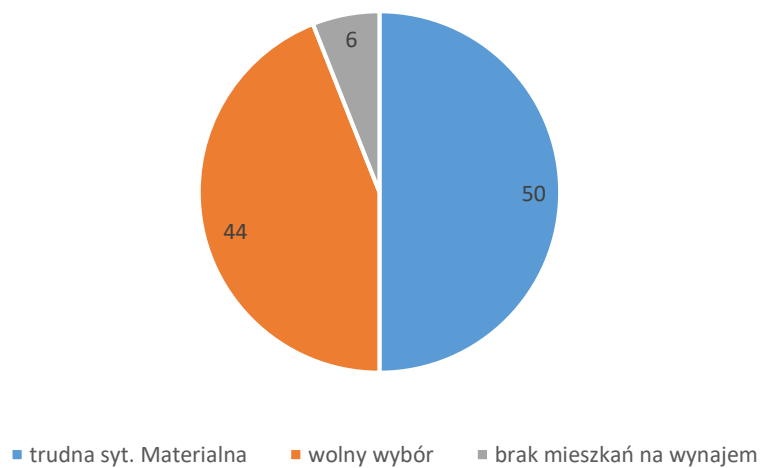
Z kim zamieszkuje Pani/Pan na terenie ROD?

Źródło: RKSPiS UM Chełmno

Wykres 7.

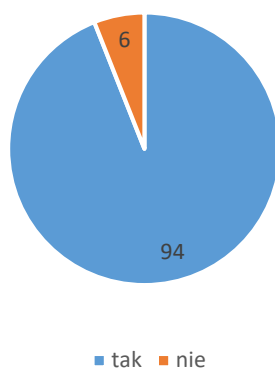
Z jakiej przyczyny zamieszkuje Pan/Pani ROD? (%)

Źródło: RKSPiS UM Chełmno

Wykres 8.

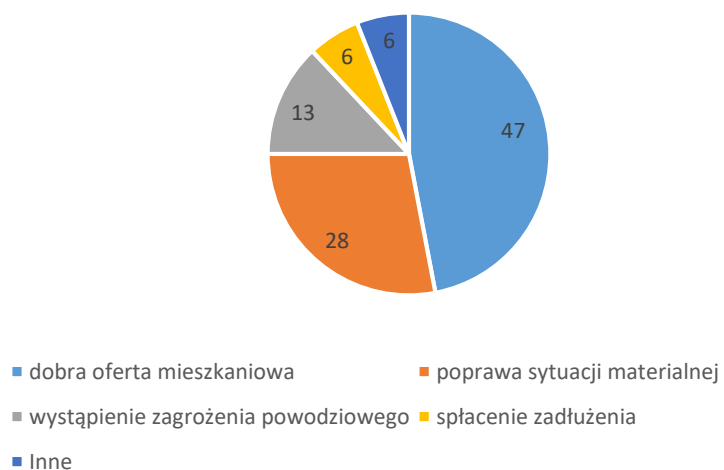
Czy jest Pan/Pani zadowolony/a z zamieszkiwania na terenie ROD?
(%)

Źródło: RKSPiS UM Chełmno

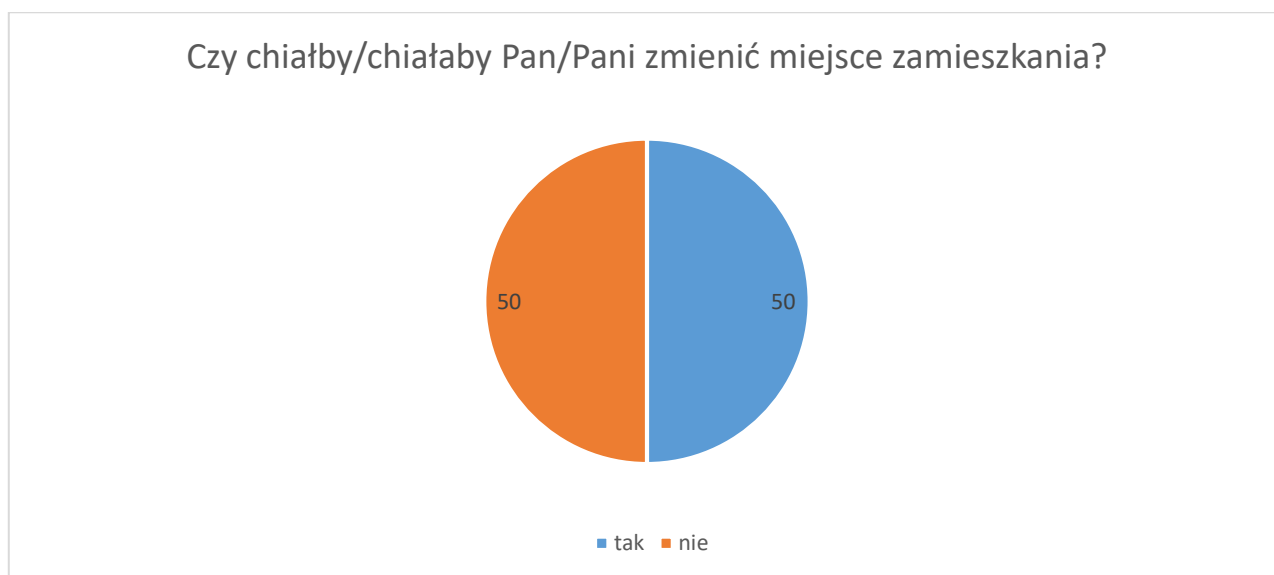
Wykres 9.

Co skłoniłoby Panią/Pana do zmiany miejsca zamieszkania? (%)

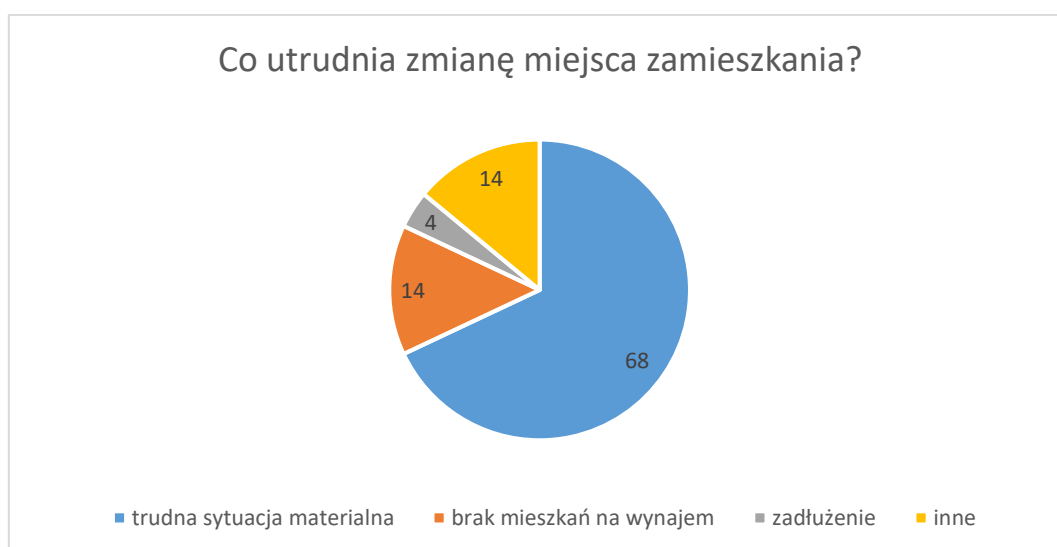
Źródło: RKSPiS UM Chełmno

Wykres 10.

Źródło: RKSPiS UM Chełmno

Wykres 11.

Źródło: RKSPiS UM Chełmno

Powyższe dane prezentują skomplikowany charakter wyzwania, jakie stanowi zamieszkiwanie na terenie ROD. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, że połowa zamieszkujących ROD jest gotowa do zmiany miejsca zamieszkania, jednakże uniemożliwiają to czynniki zewnętrzne, takie jak trudna sytuacja materialna oraz brak mieszkań na wynajem. Dwa powyższe uwarunkowania stanowią również dużą część powodów wyboru ROD jako miejsca zamieszkiwania. Kluczowe dane prezentuje również wykres odpowiadający na pytanie dotyczące tego, co mogłoby skłonić osoby zamieszkujące na ROD do zmiany miejsca zamieszkania. Najliczniejszą odpowiedzią było: dobra oferta mieszkaniowa. Powyższe dane jednoznacznie wskazują, że sytuacja mieszkaniowa na terenie Miasta Chełmna stanowi realny problem społeczny, który przekłada się na liczne zamieszkiwanie na terenie rodzinnych ogrodów działkowych.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **Strengths** (silne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

SZANSE – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące niekorzystne zjawiska.

ZAGROŻENIA – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane, jako bariery dla rozwoju Gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być przy planowaniu podejmowanych działań.

MOCNE STRONY – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają je z pośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności.

SŁABE STRONY – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej Gminy, jak i jej części.

Prawidłowa diagnoza poszczególnych okoliczności pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem, tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne strony i słabe strony Gminy Miasto Chełmno, w drugiej zaś szanse i zagrożenia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, który umożliwia osobom i rodzinom pokonywanie trudnych sytuacji życiowych, wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, - prawidłowo zorganizowany system pomocy społecznej oraz wykwalifikowana kadra świadcząca usługi społeczne, - wdrażanie aktywizujących projektów, programów pomocowych, - dostępność do bezpłatnego poradnictwa prawnego, - dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna oraz społeczna (plac zabaw, boiska sportowe), - bogata oferta kulturalna, - kooperacja z Powiatowym Urzędem Pracy, - dobre warunki lokalowe mieszkańców, - otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym, - dostępna oferta pomocy i różnorodność form wsparcia w zakresie bezrobocia, ubóstwa, uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, niepełnosprawności i innych problemów mieszkańców. - Centrum Zapobiegania Wykluczeniu Społecznemu – jadłodajnia oraz mieszkanie interwencyjne 	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług, - niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych i komunalnych, - dziedziczenie biedy i uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, - występowanie zjawiska osamotnienia wśród osób starszych, - przemoc w rodzinie, występowanie zjawiska ubóstwa, problemy z uzależnieniami, - niski poziom wykształcenia i kwalifikacji osób bezrobotnych, - wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet, - problemy lokalowe instytucji społecznych, - rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne (niewystarczająca oferta w zakresie opieki całodobowej) wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu osób z niepełnosprawnościami - ochrona zdrowia

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - otrzymywanie dotacji ze środków zewnętrznych, - podnoszenie poziomu wykształcenia wśród mieszkańców, - wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej, które są świadczone przez ośrodki pomocy społecznej, - większa świadomość społeczna w zakresie swoich praw, - większa ilość miejsc pracy, wzrost dochodów mieszkańców, - współpraca z instytucjami zajmującymi się problemami społecznymi, - program rewitalizacji społeczno-gospodarczej, - rozwój ekonomii społecznej, - stworzenie lokalnej, długofalowej polityki senioralnej, - integracja społeczna cudzoziemców, - profilaktyka zdrowotna, - rozwój wolontariatu, - realizacja programów i projektów umożliwiających rozwiązywanie problemów społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - starzenie się społeczeństwa, - migracja społeczeństwa do większych miast, - brak świadomości problemów i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, - malejąca liczba mieszkańców, - odpływ wykształconych, młodych ludzi, - ograniczenia w działalności instytucji społecznych z uwagi na problemy lokalowe, - wzrost nakładów finansowych na pomoc społeczną, - zagrożenie bezdomnością, - uzależnienia

Dokonana analiza SWOT wskazuje, które obszary szeroko rozumianej polityki społecznej wymagają długofalowych, perspektywicznych i przemyślanych działań. Jak wykazano powyżej podstawowymi problemami społecznymi wymagającymi rozwiązania są ubóstwo i bezrobocie. Skalę tych zagadnień obrazują oficjalne statystyki. Jednakże urzędowym danym wymyka się cała sfera takich problemów społecznych jak alkoholizm, czy przemoc w rodzinie.

5. Kierunki rozwoju, planowane przedsięwzięcia, wskaźniki, harmonogram, finansowanie

Kierunki rozwoju:

- zwiększanie świadomości społecznej mieszkańców,
- aktywne wspieranie partnerstw i inicjatyw oddolnych na rzecz rozwoju miasta,
- prowadzenie efektywnej polityki społecznej prowadzącej do integracji i aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem (w tym wsparcie dla osób bezrobotnych i instytucji rynku pracy).
- zwiększanie świadomości mieszkańców wokół najważniejszych problemów rozwoju miasta (ekologia, zdrowie i bezpieczeństwo, przedsiębiorczość, itd.),
- rozwój budownictwa socjalnego (budowa nowych mieszkań i modernizacja niezbędnej infrastruktury, itd.),
- wzrost dostępności do lokali mieszkalnych dla grup zagrożonych bezdomnością, w tym ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie efektywnej polityki społecznej prowadzącej do integracji i aktywizacji grup zmarginalizowanych społecznie.

CEL 1: Miasto Chełmno tworzy dobre warunki dla rozwoju społecznego mieszkańców i godnych warunków ich życia.

NARZĘDZIA:

- Projekty aktywizujące osoby bezrobotne, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.
- Podejmowanie działań w zakresie wspierania ekonomii społecznej.
- Zwiększenie dostępności usług publicznych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.
- Promocja zdrowego i aktywnego stylu życia.

CEL 2: Chełmno miastem wzmacniającym system przeciwdziałania przemocy domowej.

NARZĘDZIA:

- Stałe zwiększanie efektywności systemu przeciwdziałania przemocy domowej.
- Podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej.
- Rozwój bazy instytucjonalnej świadczącej pomoc i wsparcie osobom doznającym przemocy.

CEL 3: Chełmno miastem zapewniającym dostęp do wysokiej jakości usług społecznych oraz zdrowotnych dla mieszkańców regionu.

NARZĘDZIA:

- Rozwój dostępności do usług społecznych poprzez utrzymanie istniejącej oraz budowę nowej infrastruktury usług społecznych.
- Rozwój dostępności do usług zdrowotnych poprzez utrzymanie istniejącej oraz budowę nowej infrastruktury usług zdrowotnych.
- Zawiązanie Klastra Usług Społecznych jako podmiotu koordynującego dostęp do usług społecznych dla mieszkańców miasta Chełmna oraz regionu.
- Dążenie do stworzenia Centrum Rehabilitacyjno-Szkoleniowego, które uzupełni istniejące usługi społeczne.
- Dążenie do powołania Centrum Opiekuńczo-Mieszkaniowego, które zapewni dostęp do usług społecznych o charakterze mieszkaniowym (mieszkania chronione, mieszkania wspomagane lub inna forma zamieszkiwania ze wsparciem asystenckim).

CEL 4: Chełmno miastem zapewniającym dostępne dla mieszkańców mieszkania.

- Opracowanie polityki mieszkaniowej i rozwoju przestrzennego miasta, jako integralnej części Strategii Rozwoju Miasta Chełmna,
- Podjęcie działań związanych z odnowieniem gminnego zasobu lokalowego oraz zapewnieniem lokali socjalnych dla najuboższych mieszkańców miasta Chełmna,
- Rozwój społecznego budownictwa czynszowego na terenie miasta Chełmna, jako uzupełnienia oferty lokalowej dla osób średniozamożnych,
- Podjęcie działań związanych z aktywizacją rynku mieszkaniowego w Chełmnie,
- Opracowanie polityki wychodzenia z kryzysu bezdomności jako narzędzia dającego możliwość wyjścia z ww. kryzysu.

CEL 5: Miasto Chełmno realizuje politykę senioralną i integracji międzypokoleniowej.

- Realizacja działań wspierających aktywność senierek i seniorów,
- Utrzymanie, dostosowanie oraz rozwój infrastruktury sprzyjającej aktywności senierek i seniorów,
- Realizacja działań wspierających integrację międzypokoleniową mieszkanki i mieszkańców miasta Chełmna.

Finansowanie:

Źródłem finansowania zadań wynikających ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Chełmnie na lata 2020-2030 z perspektywą 2050 roku będą między innymi środki finansowe z budżetu Gminy Miasta Chełmna, fundusze europejskie, dotacje na działania społeczne i inwestycyjne. Wskazać należy znaczący udział organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej w zakresie realizacji poszczególnych celów Strategii

6. System wdrażania Strategii, jej monitoring i ewaluacja.

Za realizację zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiada Samorząd Gminy Miasto Chełmno, w ramach którego działają:

- Rada Miasta Chełmna
- Burmistrz Miasta Chełmna
- Jednostki organizacyjne gminy
- Urząd Miasta Chełmna

Część działań będzie podejmowana przy wsparciu Partnerów zewnętrznych, do których należy zaliczyć:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Chełmnie,
- Komenda Powiatowa Policji w Chełmnie,
- Sąd Rejonowy w Chełmnie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chełmnie,
- Organizacje Pozarządowe realizujące zadania z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- Podmioty ekonomii społecznej działające na terenie Miasta Chełmna, w tym realizujące działania w porozumieniu z Gminą Miasto Chełmno,
- Chełmińska Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa Sp. z o.o. – realizująca zadania Gminy w zakresie administrowania i zarządzania gminnym zasobem lokalowym, jak również posiadająca kompetencje w zakresie wdrażania polityki mieszkaniowej Miasta.

W celu sprawdzenia, na ile Strategia została zrealizowana i jaki jest wynik podjętych przedsięwzięć niezbędne jest prowadzenie monitoringu i dokonywanie ewaluacji. Dzięki temu

uzyska się informacje czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów operacyjnych Strategii.

Realizację zaplanowanych działań będzie monitorować komórka organizacyjna Urzędu Miasta Chełmna właściwa ds. społecznych na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji. Wskaźniki będą systematycznie mierzone do corocznego sprawozdania składanego każdego roku do końca czerwca za rok poprzedni. Ostateczne efekty zostaną przedstawione po zakończeniu okresu realizacji Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Lp.	Wskaźnik zmiany	Zródło pomiaru	Znaczenie	Czas pomiaru
1.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dane MOPS	Wskazanie zmian w zakresie osób korzystających z pomocy	31.12
2.	Liczba osób objętych wsparciem w projektach aktywizacyjnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dane MOPS	Określenie poziomu aktywności osób korzystających z pomocy	31.12
3.	Liczba obiektów/institucji użyteczności publicznej pozbawionych barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dane Urząd Miasta	Wskazanie zmian	31.12
4.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych usługami w środowisku domowym w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dane MOPS	Wskazanie dynamiki zmian	31.12
5.	Liczba osób doświadczających przemocy domowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dane MOPS	Wskazanie dynamiki zmian	31.12

6.	Liczba procedur Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dane MOPS	Wskazanie dynamiki zmian	31.12
7.	Liczba osób korzystających z usług społecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dane MOPS, dane UM Chełmno	Wskazanie dynamiki zmian.	31.12
8.	Liczba osób korzystających z form aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dane MOPS, dane UM Chełmno	Wskazanie dynamiki zmian	31.12
9.	Liczba nowych mieszkań oddanych do użytku na terenie miasta Chełmna	Dane UM Chełmno	Wskazanie zmian w dostępności do mieszkań	31.12
10.	Liczba wyremontowanych lokali w gminnym zasobie mieszkaniowym	Dane UM Chełmno, ChSIM Sp. z o.o.	Wskazanie zmian w zakresie jakości gminnego zasobu lokalowego	31.12

Spis tabel

Tabela 1. Ludność Miasta Chełmna wg płci w latach 2016 -2020	9
Tabela 2. Struktura demograficzna mieszkańców Miasta Chełmna w latach 2016 – 2020 w podziale na kobiety i mężczyzn	9
Tabela 3. Liczba bezrobotnych mieszkańców Chełmna w latach 2016 -2020	11
Tabela 4. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmnie według wieku i płci	12
Tabela 5. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmnie według według wykształcenia	12
Tabela 6. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem w latach 2016 – 2020	16
Tabela 7. Powody udzielania pomocy i wsparcia w latach 2016 – 2020	17
Tabela 8. Przyznane zasiłki mieszkańcom Chełmna w latach 2016 – 2020	18
Tabela 9. Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych wypłacone w latach 2016 – 2020.....	19
Tabela 10. Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny	21
Tabela 11. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i wydatki gminy Chełmno	23
Tabela 12. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2016 – 2020	24
Tabela 13. Świadczenia pielęgnacyjne wypłacone w latach 2016 – 2020	26
Tabela 14. Pozostałe zasiłki wypłacone w latach 2016 – 2020 z tytułu niepełnosprawności	26
Tabela 15. Zatrudnienie w oświacie	28
Tabela 16. Dzieci i młodzież w przedszkolu i szkołach publicznych	28
Tabela 17. Dzieci i młodzież w przedszkolu i szkołach prywatnych	29
Tabela 18. Liczba wykroczeń z podziałem na zastosowane sankcje	30
Tabela 19. Rodzaje wykroczeń	31
Tabela 20. Dane dotyczące przestępczości na terenie Miasta Chełmna w latach 2018 – 2020.....	31
Tabela 21. Liczba mieszkańców Miasta Chełmna w wieku 60-69	34
Tabela 22. Liczba rodzin oraz osób w rodzinach zamieszkujących ROD i korzystających z pomocy społecznej.....	39

Spis rysunków

1. Rysunek 1. Położenie Miasta Chełmno na tle powiatu chełmińskiego	8
---	---

Spis wykresów

1. Wykres 1. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców Chełmna w 2019r.	18
--	----

2. Wykres 2. Szkoły publiczne – liczba uczniów	29
3. Wykres 3. Zmiana liczby mieszkańców miasta Chełmna w wieku senioralnym w latach 1989-2019r.....	34
4. Wykres 4-11. Ankieta.....	40